

VERSLAG VAN HET BESTUUR

Ontwikkelingen op WPF's werkterrein

Een hoogtepunt van 2005 was de verklaring van de leiders van de wereld, bijeen op de VN topconferentie in New York van 14 tot 16 september, dat realisering van reproductieve gezondheid onontbeerlijk is voor het bereiken van de VN ontwikkelingsdoelstellingen, en dat alle mensen in 2015 toegang moeten hebben tot datgene wat nodig is voor een goede reproductieve gezondheid. Deze verklaring op het hoogste niveau kwam tot stand in een klimaat van ogenschijnlijk toenemend conservatisme in vele landen, waaronder zeer invloedrijke landen. In 2005 zagen wij activiteiten, vaak onder de noemer van religie of tradities, om seksuele en reproductieve rechten te beperken. Toch schrijven we 'ogenschijnlijk' omdat wij door ons projectwerk zien dat de mensen in Azië en Afrika, vooral vrouwen en jongeren, steeds krachtiger vragen om zulke rechten: recht op tijdige en volledige seksuele voorlichting, recht op keuze van aantal en timing van kinderen, recht op toegang tot moderne anticonceptiva, recht op bescherming tegen de gevaren van hiv/aids en onveilige abortus.

Door de Nederlandse cultuur en het beleid van de huidige regering speelt Nederland een internationaal leidende rol op dit gebied. Met een paar gelijkgezinde Europese landen had Nederland een belangrijk aandeel in het progressieve Europese beleid dat op zijn beurt cruciaal is voor de bovengenoemde wereldwijde steun voor het onderwerp. WPF heeft naar vermogen bijgedragen aan het waarborgen van deze steun in Den Haag, Brussel en New York.

In dit verband zij vermeld dat WPF sinds februari 2005 het voorzitterschap bekleedt van EuroNGOs, het platform van gelijkgezinde ngo's in Europa. Veel energie is gestoken in het mobiliseren van support van ngo's in de nieuwe lidstaten om een progressief EU-beleid te waarborgen.

Projecten in Azië en Afrika

Reeds in 2003 en 2004 zagen wij belangrijke doorbraken in Oeganda en Zuid-Afrika met het interactieve lespakket voor seksuele vorming. Het succes van deze methode breidde zich in 2005 verder uit. Met behulp van een extra bijdrage van de Nationale Postcodeloterij werd een start gemaakt met de introductie van de methode in Indonesië en Kenia en ook in Thailand is gestart met aanpassing van het pakket aan de lokale taal en cultuur. Ook in Oeganda breidt het gebruik zich uit, in weerwil van het beleid van de regering dat helaas, mede onder druk van een grote donor, in snel tempo conservatiever wordt. Het succes van de methode is onder meer gebaseerd op het feit dat deze samen met lokale partners in elk land wordt ontwikkeld in een zorgvuldig en stapsgewijs proces van aanpassing aan de lokale taal en cultuur en aan de wensen van de gebruikers. WPF heeft inmiddels haar ervaringen met het introduceren van de methode in andere landen gedocumenteerd en stelt haar ervaring

beschikbaar aan andere ontwikkelingsorganisaties. Zo heeft Oxfam Novib interesse getoond in gebruik van de methode voor haar partners in West-Afrika.

Hiermee ontwikkelde WPF zich in 2005 verder tot een gespecialiseerde kennisorganisatie, in tegenstelling tot louter financier van ontwikkelingsprojecten. Een andere specialisatie waarop in 2005 goede resultaten gerealiseerd zijn, is het tegengaan van geweld, vaak huiselijk geweld, tegen vrouwen. Zo hielp Mosaic in Zuid-Afrika vrouwen in één van de meest gewelddadige sloppenwijken ter wereld om huiselijk geweld aan de kaak te stellen en bood zij opvang en medische en juridische hulp waar nodig.

Ontwikkeling van de organisatie

In 2005 koos het bestuur voor het zogenaamde 'bestuurlijk toezicht-houders'-model. Het bestuur blijft wettelijk verantwoordelijk voor de algehele gang van zaken, maar delegeert in de praktijk een groot deel van de uitvoerende bevoegdheid aan de directie van de organisatie. Om het volledige bestuur meer ruimte te geven voor toezichthoudende taken, is uit zijn midden een kleine permanente commissie benoemd die regelmatig overleg voert met de directie en de uitvoerende besluiten van het voltallige bestuur voorbereidt.

In de projectenafdeling werd onderscheid aangebracht tussen landen- en projectbegeleiders enerzijds en interne deskundigen anderzijds, samen opererend in een matrixmodel. Er werd een selectie gemaakt van de interventiemodellen die de beste resultaten geven en waarvan WPF toenemende gespecialiseerde kennis heeft, de zogenaamde 'best practices'. Een paar ervan zijn inmiddels beschreven en vastgelegd in protocollen die WPF beschikbaar stelt aan andere ontwikkelingsorganisaties die ook binnen hun programma's aandacht willen besteden aan seksuele en reproductieve gezondheid.

De kantoren in Islamabad en Hanoi blijken onmisbaar bij het slaan van bruggen naar de samenlevingen en culturen in deze landen. De kosten worden nagenoeg respectievelijk geheel gedekt door hun projectenportefeuilles. De groei van de activiteiten in Indonesië rechtvaardigde tevens de start van een bescheiden kantoor in Jakarta.

Financieel

Financieel was 2005 een goed jaar. De kosten en projectuitgaven werden goed beheerst. Het jaar eindigde in een sterke liquiditeitspositie, omdat van sommige grote subsidiegevers fondsen vooruit werden ontvangen die bestemd zijn voor meerjarenprojecten. WPF rekent die als inkomsten in het jaar dat zij door uitvoering van de beoogde activiteiten als inkomsten gevalideerd worden. De keerzijde hiervan is dat de 'omzet' ofwel de totale

inkomsten in 2005 relatief laag waren. Dat komt doordat 2005 het eerste jaar was van de betreffende meerjarenprojecten (vooral de invoering van de 'World Starts With Me' methode van seksuele voorlichting in nieuwe landen), en dat het voorbereidingstraject een relatief klein deel van het totale meerjarenbudget van die projecten beslaat. De verwachting is dan ook dat deze inkomsten en bestedingen in 2006 en daarna zullen aantrekken naarmate de methode ingang vindt.

Teneinde te voldoen aan nieuwe financiële richtlijnen voor de sector en met advies van de nieuwe externe accountant zijn enkele wijzigingen doorgevoerd in de financiële verslaglegging. Twee voornamelijk wijzigingen zijn: consolidatie van de financiën van WPF's veldkantoren en opname in de exploitatierekening van financiële comittingen voor projecten in komende jaren en de daarbij behorende vooruitontvangen inkomsten.

Mede door aanpassingen als gevolg van de wijziging in het financiële beleid zoals hierboven gemeld eindigde het jaar in een klein negatief saldo van € 61.000. Daartegenover bleek de noodzaak voor het aanhouden van een pensioenvoorziening vervallen omdat alle opgebouwde pensioenaanspraken inmiddels gedekt zijn door PGGM. Door consolidatie van de financiën van de veldkantoren werden de daar opgebouwde reserves deel van die van WPF als geheel. Dit alles resulteerde in een toename van de algemene reserve tot € 1,3 miljoen. Een deel hiervan is bestemd, zij het niet juridisch gecommiteerd, voor projectuitgaven in komende jaren. Ongeveer € 870.000 kan beschouwd worden als permanent aanwezige reserve. Dit bedrag is lager dan het beleidsmatig gekozen maximum van € 1,5 miljoen. Deze reserve kan daarom in zijn geheel beschouwd worden als continuïteitsreserve.

Helaas voor ons heeft de Bill en Melinda Gates Foundation, al enige jaren een belangrijke donor van WPF, besloten zich uitsluitend te richten op het ontwikkelen en beschikbaar maken van medicijnen ter bestrijding van hiv/aids, malaria en tuberculose (hoe nodig en welkom dit ook is). Belangrijke onderdelen van seksuele en reproductieve gezondheid, met name preventie en seksuele voorlichting vallen daarmee grotendeels buiten de financieringsmogelijkheden van de Gates Foundation. Omdat de Gates Foundation het belang van de EU als grote donor erkent, blijft zij fondsen verschaffen aan Europese ngo's inclusief WPF om de leidende positie van de EU op dit terrein te blijven bepleiten.

Vooruitblik

Wij worden gedreven door het besef dat Nederland met een handjevol gelijkgezinde landen de voortrekker is van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in Europa en daarmee in de wereld. Nederlands eigen open model en goede resultaten op dit terrein worden door vele samenlevingen opgemerkt en nagestreefd. WPF zal zich in de komende jaren inzetten om deze positie te behouden en te benutten. De beleidsverklaringen die tijdens de VN Millenniumtop in 2005 door de wereldleiders zijn onderschreven, moeten nu vertaald worden naar concrete doelstellingen en acties op landenniveaus. WPF zal hiervoor haar partners versterken in hun lobby richting eigen regeringen en de internationale gemeenschap.

Op het gebied van projectinterventies zal WPF zich steeds meer ontwikkelen tot een thematische kennisorganisatie die samen met haar partners protocollen voor interventies ontwikkelt en deze weer aanbiedt aan andere partners en ontwikkelingsorganisaties. Mede op basis van de wensen van haar partners heeft WPF hiervoor vier aandachtsvelden geselecteerd: seksuele vorming, bestrijding van seksueel geweld, verbeteren van toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidsdiensten en 'mainstreaming' van seksuele en reproductieve gezondheid in onderwijs en gezondheidszorg.

Wij bespeuren internationaal hernieuwde aandacht voor de relatie tussen bevolkingsgroei en armoede, een onderwerp dat deel uitmaakt van WPF's missie. Met name in landen in sub-Sahara Afrika en het Indiase subcontinent leidt een voortdurende hoge vruchtbaarheid tot armoede-problemen, zowel op macro-niveau (bevolkingsdruk) als micro-niveau (grote gezinnen). Samen met haar partners in het Zuiden zal WPF inhaken op legitieme zorgen van autoriteiten en donoren op dit gebied, maar ervoor waken dat dit altijd gebeurt vanuit een mensenrechtenbenadering waarin keuzevrijheid en 'empowerment' uitgangspunten blijven.

Gebaseerd op deze uitgangspunten zal WPF's Strategisch Plan 2004 – 2008, dat door het bestuur in 2004 aanvaard was, in 2006 worden aangepast en vooruitgeschoven voor de periode 2007 – 2010, de periode die tevens samenvalt met de periode waarvoor de Nederlandse Ontwikkelingssamenwerking voorstellen heeft gevraagd van de ngo-sector.

Joris Voorhoeve
Voorzitter bestuur WPF

Bestuur World Population Foundation per 31 december 2005

Prof. dr. Joris J.C. Voorhoeve, Voorzitter

Lid van de Raad van State, Professor Bestuurlijke Aspecten van Internationale Organisaties aan de Universiteit Leiden, voormalig Minister van Defensie

Dr. Nicolaas H. Biegman

Voormalig Nederlands Ambassadeur bij de VN en NAVO, Voormalig vice-voorzitter ICPD (Cairo, 1994), Goodwill ambassador van United Nations Population Fund (UNFPA)

Roy W. Brown

Oprichter van WPF, voormalig voorzitter van International Humanist and Ethical Union

Prof. dr. Inge Hutter

Professor Demografie aan de Rijksuniversiteit Groningen, Onderzoeker bij het NIDI (Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut)

Sybren Kalkman

Voormalig partner van KPMG Accountants

Mr. Cees J.A. van Lede

Voormalig voorzitter Raad van Bestuur Akzo Nobel, voormalig voorzitter Verbond van Nederlandse Ondernemingen (VNO), lid Raad van Commissarissen van een aantal internationale bedrijven

Drs. Wouter A. Meijer

Voormalig directeur van WPF, voormalig medewerker van de Wereldbank

Dr. Nafis I. Sadik

Voormalig directeur van de UNFPA, Speciaal gezant van de Secretaris-Generaal van de VN voor hiv/aids in Azië

Drs. Ellen M. Themmen

Vice President van Family Care International, New York

J.J.C. Voorhoeve

N.H. Biegman

R.W. Brown

I. Hutter

S. Kalkman

C.J.A. van Lede

W.A. Meijer

N.I. Sadik

E.M. Themmen